

3. Бурого Г. Іпотерапія як метод сучасної реабілітації в Україні. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34007/Conference%20Actual%20problems%20of%20orthopedics.pdf?sequence=1#page=59>

4. Самсонов Д. Подолати стрес після передової. Як іпотерапія допомагає воїнам забути про жахи війни URL: <https://health.fakty.com.ua/ua/napulsi/podolaty-stres-pislya-peredovoyi-yak-ipoterapiya-dopomagaye-voyinam-zabuty-pro-zhahy-vijny/>

ВИКОРИСТАННЯ ДЕЛЬФІНОТЕРАПІЇ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ

Романенко М. Г.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація:** В статті аналізується історія вивчення дельфінотерапії, види та методи лікування та реабілітації. Міжнародні умови для утримання дельфінів. Розкриваються види дельфінотерапії: ультразвуковий вплив дельфіна, рефлексотерапія, віброакустичний вплив, гідромасаж внутрішніх органів та шкірних покривів. Проаналізовано стан надання допомоги українським військовим засобом дельфінотерапії. Загальна характеристика центру дельфінотерапії «НЕМО»*

***Ключові слова:** дельфінотерапія, рефлексотерапія, центр дельфінотерапії, метод лікування, реабілітація військових.*

Дельфінотерапія є визнаним у світі нестандартним методом посилення захисних сил організму в людей різного віку, незалежно від цього, страждають вони різного роду розладами чи перебувають у стані профілактики хвороби. Дельфінотерапія (Dolphin Assisted Therapy) – лікування прямого спілкування пацієнта з морськими мешканцями [4].

В 70х роках ХХ століття розпочалися у США перші наукові дослідження взаємодії людини і дельфіна. Практичне застосування в лікуванні і реабілітації дітей вперше розпочали в Німеччині у місті Нюрнберзі. Проект, що був започаткований з метою вивчення і практичного застосування з лікувальною ціллю перебування з дельфінами, розпочав професор Ервін Брайтенбах. Вже в перші тижні експерименту, ігор у воді з дельфінами дали надзвичайно позитивний і гарний результат [7].

Цей вид реабілітації вважають найефективнішим методом для поранених бійців, зокрема у США на неї виділяється фінансування з бюджету через Міністерство ветеранів [3].

Дельфінотерапія як проблема розглядається у працях таких вчених як: Д. Натансон, К. Фабрі, Б. Карвасарський, О. Артемова, В. Лисенко та багатьох інших. Ними дельфінотерапія вивчається як один із самостійних альтернативних методів психотерапії, який можна віднести до натуральної медицини, а центром цього процесу є лікувальне спілкування людини й дельфіна під наглядом фахівців, що формують індивідуальну схему проходження терапії та враховують інтенсивність, фази та етапи терапії [9, с. 123].

Метою статті є наліз питання використання дельфінотерапії у реабілітації військових.

Аналіз літературних джерел показав, що дельфіни мають великий вплив на людину. Ефект від їх впливу спостерігається не лише на клітинному рівні, а й на рівні емоцій та психологічного здоров'я загалом [9, с. 123].

Виділяють декілька видів дельфінотерапії: ультразвуковий вплив, рефлексотерапія, віброакустичний вплив, гідромасаж внутрішніх органів та шкірних покривів. Розглянемо їх детальніше:

Ультразвуковий вплив дельфіна – в його основі лежить ультразвук, що випускає дельфін в процесі ехолокації, він впливає на баланс нейротрансмітерів в головному мозку людини. Однак, ще не існує експериментальних підтверджень цього, і дослідження в даному напрямі тривають. Зокрема,

дослідники встановили, що ультразвуки, які випускають дельфіни, не досягали навіть мінімального результату щодо прийнятих для ультразвукової терапії медичних норм.

Рефлексотерапія – торкаючись дзьобом до біологічно живих точок на певних частинах тіла людини, дельфін стимулює рефлекторні зони нервової системи, що активізує системи самовідновлення.

Віброакустичний вплив – під час випромінювання дельфіном ультразвукових коливань і видаванні звуків здійснюється віброакустичний вплив, що збільшує кровотік і лімфоток, але і забезпечує поліпшення клітинного довкілля. Віброакустична терапія ефективніша, якщо сильніше виражені порушення судинної регуляції.

Гідромасаж внутрішніх органів та шкірних покривів – під час руху дельфіни створюють області турбулентності (це різноспрямовані потоки води, що модулюються хвостовим плавцем тварини). Водне середовище знімає навантаження на суглоби та одночасно дає оптимальну обстановку до тренінгу м'язів у разі захворювань, пов'язаних із руховими розладами. Протипоказаннями є епілептична хвороба, онкологічне захворювання, інфекційні шкірні захворювання, стандартні протипоказання для реабілітаційного лікування в умовах санаторно-курортного закладу.

Центром такої реабілітації є дельфінарії «НМО». Це унікальне місце, що поєднує відпочинок, якісне лікування при різних порушеннях розвитку, дельфінотерапію. У центрі «НМО» дітям та дорослим надається можливість приймати участь у цій цілісній системі оздоровлення, корекції та навчання. Головним завданням фахівців дельфінарію є задіяння якнайбільше різних видів впливу та навчання у процесі терапії. Професійні лікарі та психологи створюють індивідуальний курс процедур та занять з урахуванням специфіки захворювання і особливостей пацієнта [10].

В Одеському дельфінарії ці ссавці допомагають українським захисникам боротися із посттравматичним синдромом [2].

Захисники Антитерористичної групи почали проходити терапію з дельфінами в Одесі. Така можливість з'явилася 10 січня 2020 року, за цей проміжок часу її використали понад 600 військових[5]. Керівником програми психологічної реабілітації воїнів ООС (АТО) за допомогою дельфінотерапії та один з тренерів дельфінарію «Оскар» була надана воїнам АТО та члени їхніх сімей інформація про дельфінів, а після цього вони мали можливість пройти перший сеанс, поплававши з дельфінами та «поспілкувавшись» з ними [3].

У місті Трускавець була офіційно презентована Програма Міноборони щодо психологічної реабілітації постраждалих методом дельфінотерапії. Акція безстрокова і безкоштовна для усіх героїв та волонтерів, які зазнали різних видів травм. На «лікування» до дельфінів можуть приїжджати не лише хлопці та дівчата з Львівської області, але й зі всієї України в цілому (інформація на 2020 рік) [6].

Оптимальний курс безпосередніх контактів пацієнта з дельфіном повинен тривати 20-25 хвилин 1 раз на день протягом 7-10 днів кожен день. Спроби проведення процедур два рази на день – в першій половині дня і після обіду, як правило, знижували ефективність результатів дельфінотерапії, так як пацієнти і дельфіни стомлюються.

До питання дельфінотерапії належить і ряд вимог щодо умов утримання дельфінів в закритих басейнах. Дуже важливо правильно вибрати місце для їх розміщення у відкритих акваторіях і суворо дотримуватися міжнародних вимог утримання дельфінів в закритих басейнах.

Важливою складовою є обов'язковий екологічний моніторинг місць проведення процедур дельфінотерапії, який має здійснюватися безперервно, оскільки водне середовище є ідеальним місцем передачі збудників інфекційних захворювань. Проби води з відсіків утримання дельфінів необхідно проводити з періодичністю 1 раз на тиждень. Повинне бути очищення води з додатковим хлоруванням і щоденним очищенням дна і стін басейну з метою видалення відходів.

Таким чином, дельфінотерапія є важливим методом реабілітації, допомагає при деяких видах захворювань та профілактики. Контакт з дельфіном – це потужний психотерапевтичний метод. За допомогою такої терапії військовослужбовці та волонтери борються із посттравматичним синдромом.

Список використаних джерел

1. Дельфінотерапія. URL: <http://www.nemo.od.ua/service/delfinoterapiya/>
2. Набока М. Звільнитися від травм війни: дельфінотерапія, пригоди і мистецтво. 24 листопада 2016. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28137829.html>
3. Ключак В. Дельфінотерапія – найкращий спосіб реабілітації. 10.02.2020 р. *Трускавецький вісник*. URL: <https://protruskavets.org.ua/delfinoterapiia-naukrashchyu-sposib-reabilitatsii/>
4. Дельфінотерапія: як лікують ці чарівні створіння. 22.08.2019 р. *ICTV Ранок* URL: <https://ranok.ictv.ua/ua/2019/08/22/delfinoterapiya-yak-likuyut-tsi-charivni-stvorinnya/#>
5. Франкова М. В Одесі ветерани війни проходять реабілітацію з дельфінами. *Суспільне новини*. 27 липня 2020 р. URL: <https://suspilne.media/49683-ce-poza-mezami-emosij-ak-v-odesi-veterani-vijni-prohodat-reabilitaciju-z-delfinami/>
6. У Трускавці ветеранів російсько-української війни офіційно лікуватимуть за допомогою дельфінів. 21.02.2020 р. URL: <http://bug.org.ua/news/u-truskavtsi-veteraniv-rosiys-ko-ukrains-koi-viyny-ofitsiyno-likuvatymut-za-dopomohoiu-del-finiv-399841/>
7. Дельфінотерапія. *Санаторій Шахтар*. URL: <https://shahtar.com.ua/?view=article&id=32&catid=12>
8. Супрун У. Що говорить наука про дельфінотерапію. 22 жовтня 2018 р, URL: <https://suprun.doctor/zdorovya/shho-govorit-nauka-pro-delfinoterapiyu.html?=&page266>

9. Гордієнко К. О. Психологічна допомога особам, які беруть участь в Антитерористичній операції. *Застосування дельфінотерапії для учасників АТО*: збірники наукових праць, матеріали конференцій (семінарів, круглих столів). (30 березня 2016 р.) Київ: НАІАУ. 2016. С.123-124

10. Дельфінарій Немо. URL: <http://odessa.therapynemo.com/about/>

ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Саєнко М.С.

Полтавський державний медичний університет

Анотація. *Визначено доцільність використання здоров'язбережувальних технологій з метою забезпечення здоров'язбережувального характеру фізичного виховання дітей дошкільного віку. Визначено, що вихователь, який володіє різноманітними педагогічними технологіями та розумно їх використовує у своїх діяльності, характеризується високою професійною майстерністю. Це свідчить про його готовність до професійної діяльності. Було визначено, що в умовах технологізації освітнього процесу дошкільного навчального закладу педагогічний процес має бути спланованим і врегульованим на основі цілісного підходу до оцінки стану дитини за комплексом показників, коли здоров'я і фізичний розвиток розглядаються як фундамент для розвитку і безпечного зростання дитини.*

Ключові слова: *заклад дошкільної освіти, здоровий спосіб життя, здоров'язбережувальні технології.*

Серед найбільш важливих завдань, які постають перед державою та які забезпечуються різними нормативними документами, є збереження і зміцнення здоров'я її громадян. Зокрема, Базовий компонент дошкільної